PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · JĘZYK POLSKI · KLASA 7

Dział 3. Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania

Imiesłowy przymiotnikowe (czynne i bierne) i przysłówkowe (współczesne i uprzednie): tworzenie, odmiana, pisownia z „nie"; imiesłowowy równoważnik zdania – warunek wspólnego wykonawcy czynności, przecinki, przekształcanie na zdanie złożone i odwrotnie. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	5 zad. 19 pkt
2	**Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	5 zad. 16 pkt
3	**Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	6 zad. 17 pkt
4	**Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	2 zad. 17 pkt
5	**Sprawdzian: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – grupa A** 20 minut · 18 pkt	6 zad. 18 pkt
6	**Sprawdzian: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – grupa B** 20 minut · 18 pkt	6 zad. 18 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny. Podstawa programowa 2017 w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

-ąc
-łszy
-wszy

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 19 pkt

Przypomnij sobie

- **Imiesłów** to forma czasownika, która przypomina przymiotnik albo przysłówek. Są **cztery** rodzaje imiesłowów.

Rodzaj	Zakończenie	Od jakich czasowników	Przykład	Odmiana
przymiotnikowy czynny	-ący, -ąca, -ące	niedokonanych	czytający, piszący	jak przymiotnik
przymiotnikowy bierny	-ny, -ony, -ty	przechodnich	czytany, zrobiony, umyty	jak przymiotnik
przysłówkowy współczesny	-ąc	niedokonanych	czytając, pisząc	nie odmienia się
przysłówkowy uprzedni	-łszy, -wszy	dokonanych	przeczytawszy, zjadłszy	nie odmienia się

- **Jak tworzymy imiesłowy?** Czynny i współczesny – od formy 3. osoby liczby mnogiej czasu teraźniejszego: czytają → czytający, czytając. Uprzedni – od formy czasu przeszłego: przeczytał → przeczytawszy (po samogłosce -wszy), zjadł → zjadłszy (po spółgłosce -łszy). Bierny – od czasowników przechodnich: napisać → napisany, zrobić → zrobiony, zamknąć → zamknięty.
- **Czynny czy bierny?** Imiesłów czynny: osoba lub rzecz sama wykonuje czynność (pies szczekający = pies, który szczeka). Imiesłów bierny: ktoś wykonuje czynność na tej osobie lub rzeczy (list napisany = list, który ktoś napisał).
- **Współczesny czy uprzedni?** Współczesny: czynność dzieje się **w tym samym czasie** co czynność w zdaniu (Czytając, jadł jabłko). Uprzedni: czynność odbyła się **wcześniej** (Przeczytawszy list, schował go do szuflady).
- **Imiesłowowy równoważnik zdania** to wypowiedzenie z imiesłowem przysłówkowym zamiast orzeczenia: **Wracając ze szkoły**, spotkałem Olę. Zastępuje zdanie podrzędne: Kiedy wracałem ze szkoły, spotkałem Olę.
- **Warunek:** wykonawca czynności w równoważniku i w zdaniu musi być **ten sam**. Źle: Wracając ze szkoły, zaczął padać deszcz (to nie deszcz wracał). Dobrze: Wracając ze szkoły, zmokłem. Równoważnika nie łączymy też ze zdaniem, w którym nie ma wykonawcy czynności (np. chciało mi się, było mi zimno). Źle: Czytając, chciało mi się spać.

- **Przecinki:** imiesłowowy równoważnik zdania zawsze oddzielamy przecinkiem, a w środku zdania – dwoma przecinkami: Ola, nie czekając na nikogo, wyszła. Wyjątek: między spójnikiem (i, a, że) albo wyrazem „który” a imiesłowem przecinka nie stawiamy: Wstał i nie mówiąc nic, wyszedł.
- **Pisownia z „nie”:** z imiesłowami przymiotnikowymi łącznie (nieczytający, nieprzeczytany), z przysłówkowymi rozdzielnie (nie czytając, nie przeczytawszy).

Imiesłowy i równoważnik zdania

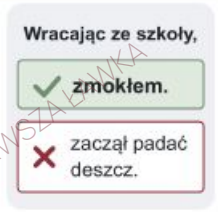
czytający – czynny, czytany – bierny

-ąc – w tym samym czasie; -łszy, -wszy – wcześniej

imiesłowowy równoważnik zdania w środku zdania – dwa przecinki

ten sam wykonawca: Wracając ze szkoły, zmokłem.

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Przekształć zdanie: „Kiedy Kasia skończyła lekcje, poszła na basen”.
Skończywszy lekcje, Kasia poszła na basen. Obie czynności wykonuje Kasia, więc przekształcenie jest poprawne. Lekcje skończyły się wcześniej, dlatego użyliśmy imiesłowu uprzedniego.

Przykład 2. Czy można przekształcić zdanie: „Gdy Tomek rozwiązywał zadanie, zadzwonił telefon”?
Nie. Zadanie rozwiązywał Tomek, a dzwonił telefon – wykonawcy czynności są różni. Zapis „Rozwiązując zadanie, zadzwonił telefon” byłby błędny.

Przykład 3. Jaki to imiesłów: „zamknięte” w zdaniu „Okna były zamknięte”?
Imiesłów przymiotnikowy bierny od czasownika „zamknąć”. Odmienia się jak przymiotnik: zamknięty, zamkniętego, zamkniętemu…

Zadania

1 **Przyporządkuj imiesłowy do kolumn.** ___ / 8 pkt

biegnący ugotowany rysując zjadłszy śpiewająca zbite idąc usłyszawszy

przymiotnikowy czynny	przymiotnikowy bierny	przysłówkowy współczesny	przysłówkowy uprzedni

2 **Utwórz imiesłowy od podanych czasowników.** ___ / 4 pkt

1. pisać → imiesłów przymiotnikowy czynny: _____
2. pisać → imiesłów przysłówkowy współczesny: _____
3. napisać → imiesłów przymiotnikowy bierny: _____
4. napisać → imiesłów przysłówkowy uprzedni: _____

3 **Oceń prawdziwość stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Imiesłowy przysłówkowe się nie odmieniają.	**P**	**F**
2. Imiesłów przymiotnikowy czynny tworzymy od czasowników dokonanych.	**P**	**F**
3. Imiesłów uprzedni oznacza czynność wcześniejszą niż czynność w zdaniu.	**P**	**F**
4. Imiesłowy przymiotnikowe odmieniają się przez przypadki, liczby i rodzaje.	**P**	**F**

4 **Który wyraz jest imiesłowem przysłówkowym uprzednim?** ___ / 1 pkt

A. przychodzący **B.** przyszedłszy **C.** przychodząc **D.** przyjście

5 **Wyjaśnij różnicę znaczeń między wyrażeniami „kot myjący” i „kot myty”. Napisz dwa zdania.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – ćwiczenia podstawowe

-ąc
-łszy
-wszy

KARTA 2/6

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 16 pkt

Pamiętaj: czytający – czynny, czytany – bierny

1 Przepisz zdania. Wstaw brakujące przecinki. ___ / 4 pkt

1. Wchodząc do klasy uśmiechnąłem się do nauczycielki.
2. Ola nie czekając na autobus poszła pieszo.
3. Zjadłszy śniadanie wyszliśmy na spacer.
4. Kuba wstał i nie mówiąc ani słowa wyszedł z pokoju.

2 Przyporządkuj zdania do kolumn. ___ / 6 pkt

Czytając książkę, zasnąłem. Czytając książkę, zgasło światło.
Wróciwszy z wycieczki, opowiedzieliśmy o niej.
Wróciwszy z wycieczki, pogoda się zepsuła. Grając w piłkę, Adam skręcił nogę.
Grając w piłkę, bolała mnie noga.

równoważnik użyty poprawnie	równoważnik użyty błędnie

3 Przekształć zdania złożone na zdania z imiesłowowym równoważnikiem zdania. ___ / 3 pkt

1. Gdy szedłem do szkoły, słuchałem muzyki. → _____
2. Kiedy Ania odrobiła lekcje, wyszła na rower. → _____
3. Kiedy Kasia mówiła, uśmiechała się. → _____

Sprawdzian: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – grupa A

-ąc
-łszy
-wszy

KARTA 5/6

20 minut · 18 pkt

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 18 pkt

1 Przyporządkuj imiesłowy do kolumn. ___ / 6 pkt

tańczący pomalowany szukając wypiwszy kochająca zgubione

przymiotnikowy czynny	przymiotnikowy bierny	przysłówkowy współczesny	przysłówkowy uprzedni

2 Utwórz imiesłowy od podanych czasowników. ___ / 4 pkt

1. czytać → imiesłów przymiotnikowy czynny: _____
2. zbudować → imiesłów przymiotnikowy bierny: _____
3. biec → imiesłów przysłówkowy współczesny: _____
4. wejść → imiesłów przysłówkowy uprzedni: _____

3 W którym zdaniu imiesłowowy równoważnik zdania użyto poprawnie? ___ / 1 pkt

A. Zamknąwszy okno, w pokoju zrobiło się cicho.

B. Słuchając muzyki, zrobiło się późno.

C. Wchodząc do domu, zadzwonił telefon.

D. Słuchając muzyki, odrabiałem lekcje.

4 Przepisz zdania. Wstaw brakujące przecinki. ___ / 3 pkt

1. Czekając na autobus czytałem książkę.
2. Pies zobaczywszy kota zaczął szczekać.
3. Wstałam i nie zapalając światła poszłam do kuchni.

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – zestaw 6 kart pracy z kluczem i powtórką, klasa 7

Podgląd pokazał 6 z 18 stron. Pełna wersja: 18 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – najważniejsze wiadomości – 5 zadań, 19 pkt
- Karta 2: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – ćwiczenia podstawowe – 5 zadań, 16 pkt
- Karta 3: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – utrwalenie – 6 zadań, 17 pkt
- Karta 4: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – w praktyce – 2 zadania, 17 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – grupa A – 6 zadań, 18 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Imiesłowy i imiesłowowy równoważnik zdania – grupa B – 6 zadań, 18 pkt

Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z przykładami.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/jezyk-polski-klasa-7-dzial-03-imieslowy-i-imieslowowy-rownowaznik-zdania-zestaw